

PRIOPĆENJE

o aktualnoj aferi vezanoj uz test iz hrvatskog jezika u sklopu državne mature

Nakon pet dana medijske hajke utemeljene isključivo na subjektivnim glasinama, hrvatska javnost u ponedjeljak je dobila uvid u dva bitna dokumenta: prvi je sam sadržaj spornog ispita iz hrvatskog jezika i književnosti, a drugi je ocjena stručne skupine koju je sastavio ministar znanosti, obrazovanja i sporta Željko Jovanović. Nakon uvida u oba, ali i pažljivog oslušivanja što se priča po zbornicama, kao i ostalim mjestima na kojima obitava obrazovaniji dio populacije, možemo zaključiti da smo proteklih pet dana prisustvovali još jednoj epizodi u dvadesetogodišnjem nizu srozavanja školstva u Hrvata, ali i obrazovanja i znanja općenito.

Nakon medijske buke koju su podigli oni najglasniji – ne nužno i najstručniji i najupućeniji – tvrdeći (na temelju glasila i informacija dobivenih metodom “pokvarenog telefona”) da je sporni ispit bio “pretežak”, “nekorektan” i da je “za njegovo rješavanje bilo premalo vremena”, očekivali smo da će Ocjena ministarstva stručne skupine unijeti bar malo objektivnosti i preciznosti u cijeli slučaj. Međutim, to se nije dogodilo. Nije jasno je li to zbog predrasuda, prethodno naručenog mišljenja, nezainteresiranosti ili neznanja, ali spomenuta Ocjena obiluje paušalnim i neutemeljenim tvrdnjama koje ne proizlaze iz činjeničnog stanja, neke nemaju ni vlastite logike niti su povezane sa stvarnošću, a neke predstavljaju jednostavno birokratsko cjepidlačenje koje nema nikakvog bitnog sadržaja već kao da je ispisano kako bi se umjetno povećala količina primjedbi.

Želimo napomenuti da ne odričemo pravo – pa i obavezu – Ministarstva da kontrolira što se događa u obrazovanju. Također, ovdje upotrijebljenoj metodi – angažiranju “vanjskih” stručnjaka – nema se što prigovoriti. Međutim, konačni rezultat je sve samo ne stručan, a **ukupni efekt cijele afere na kraju će biti samo postavljanje presedana**, kako je rekao jedan novinar, **da je za prolazak na ispitu dovoljno imati ministrov broj telefona**.

Ono što je zanimljivo za cijeli način funkcioniranja sadašnjih prosvjetnih vlasti jest da je ovaj put “pobuna” maturanata urodila plodom, dok kod “pobune” roditelja, nastavnika pa i medija na imenovanje nekih ravnatelja za koje je upitno je li im uopće mjesto u školstvu ministar nije intervenirao ni na koji način.

Prije svega, nije jasno na temelju čega “stručna skupina” ocjenjuje težinu testa više, odnosno niže razine te kako procjenjuje je li učenicima na raspolaganju bilo dovoljno vremena. Također, primjedbe da je neki tekst “neprimjeren” ili “iznimno filozofski složen” nisu potkrijepljene nikakvim argumentima što bi valjda trebalo očekivati ukoliko se radi ovakav posao. Posebno treba obratiti pažnju na optužbu da se “neki zadaci odnose na nespecifično razumijevanje predloška, a premalo na književnoteorijsko i književnopovijesno znanje učenika i nerijetko nisu u korelaciji s nastavom”. Drugim riječima, “zadaci nisu dobri jer se od učenika traži da na licu mjesta razmisle o tekstu, a ne da se prisjete što je o njemu rečeno na nastavi”.

Primjedba je također da je u općoj uputi “potrebno navesti i što se ispituje iz jezičnog, a ne samo iz književnog područja” iako nitko ne objašnjava zašto bi to bilo potrebno. Predbacuje se i da “učenici ne moraju znati što znači riječ ‘paraf’ “. Stručna skupina očito nije upoznata s tim da su učenici prethodno dobro upućeni u tehničke strane mature i izvježbani za ispravljanje pogrešnog odgovora. Osim toga učenici imaju pravo glasno pitati nejasnoće u vezi upute, a dežurni nastavnici će im

odgovoriti. Moguće je da se stručna skupina boji da ni nastavnici to ne znaju, ali onda su tako mogli i reći.

Dalje, stručnoj skupini nije “dovoljno objašnjeno trebaju li učenici rješavati zadatke samo s obzirom na navedeni predložak ili s obzirom na cjelokupno književno djelo” što je apsurd više klase.

Također, ministrov tim je jako rigorozan u tumačenju značenja riječi, a onda dozvoljava da se o prstenu zaključuje po nečemu na ‘rukavih’. Vjerujemo da svi razlikuju ruke i rukave. Još ima primjedbi u tom smislu ali nemojmo se loviti za slamke.

Bi li u testu trebalo biti više jezika, a manje književnosti lako ćemo se složiti, ali ispitna situacija nije trenutak za krojenje programa. Test mature mora biti u suglasju s programom i udžbenicima, a ovaj problem se nameće već duže vrijeme pa su uvaženi stručnjaci trebali ranije povući određene poteze

Cijela ova strka i očitovanje “stručne skupine” jasno **poručuje učenicima da ne trebaju misliti svojom glavom**, već da slijepo i bez pogovora pospreme činjenice s nastave u točno određene ladice i ne upuštaju se samostalno i bez “stručnog” navođenja (nadzora) u analize, sinteze, preispitivanja smisla i konteksta, samostalno istraživanje i obrazovanje izvan nastave osim ako se to izričito od njih ne zahtijeva. Ukoliko ni to ne upali, **zajedno s roditeljima treba podići medijsku galamu i početi opsjedati Ministarstvo ili urede ravnatelja “do konačnog ispunjenja zahtjeva”**.

Slažemo se da su neka pitanja u testu loše postavljena i da neki ponuđeni odgovori ne daju mogućnosti za ravnopravno natjecanje učenika. Takva pitanja treba poništiti i učiniti sve što je potrebno da se takve greške u budućnosti izbjegnju. Međutim, ocjena “stručne skupine” sastavljena je tako da je iz aviona vidljivo da su imali zadatak nakupiti što više primjedbi na korektnost konkretnog ispita u najboljem stilu političkih čistki kad je nekoga trebalo denuncirati, pa makar lako oborivim glupostima, samo da se nagomila što više toga. Dok je u političkim razračunavanjima to neizbježno, ako već ne i prihvatljivo, u obrazovnom sustavu ovakve metode ne bi trebale primjenjivati.

Ako je svrha svega ovoga smjenjivanje Gorana Sirovatke, onda bi bilo korektno da se to napravi iz pravih razloga i na pravi način, a ne politikantskim manipuliranjem nezadovoljstvom nekih maturanata te vrijeđanjem inteligencije svih ostalih, kao i njihovih roditelja, nastavnika te cjelokupne hrvatske javnosti.

Ne može se pobjeći od činjenice da je na članove povjerenstva izvršen medijski linč, nakon čega je uslijedilo javno seciranje testa. Pitamo li se tko će se idućih godina usuditi sastavljati testove?

Može se uvažiti neke primjedbe ad hoc tima ali imaju li oni objavljene primjere dobrih testova? Jedno je uočiti finesu na gotovom testu, a drugo je izraditi dobar kojeg će relativno dobro riješiti učenici koji nažalost jako malo čitaju zadanu lektiru, koji će napraviti dobru distribuciju i test nakon kojeg neće izbiti pobuna. A Ministarstvo bi se moralo zamisliti trebamo li njegovati zemlju zvanja ili demokratskih procedura. Kod ‘pobune’ roditelja i nastavnika na neke ravnatelje poštovalo je proceduru i ministar nije intervenirao.

Bojimo se da ćemo nakon ove intervencije Ministra u DM ulaziti s manje entuzijazma u razred.